

Motion till riksdagen
2007/08: MJ467

av Per Bolund m.fl. (mp)

Årlig uppföljning av klimatmål

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen den 1 december varje år, från 2008, ska redovisa sammantagen måluppfyllelse för minskning av växthusgasutsläpp i förhållande till gällande klimatmål.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att klimatmålet ska delas upp i sektorsmål och att regeringen vid samma tillfälle ska redovisa trend och måluppfyllelse för varje sektorsmål.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i klimatpropositionen 2008 ska ange sektoriella klimatmål.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning kring hur drivmedelsskatter och kilometerskatt kan justeras varje år efter vad som krävs för vägtrafiksektorns klimatmåluppfyllelse.¹

¹ Yrkande 4 hänvisat till SkU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Klimatpolitiken är till sin natur internationell. Men i de internationella förhandlingarna spelar föregångare en stor roll, och den rollen har bland andra Sverige goda förutsättningar att spela. Därför är det viktigt att Sverige minskar utsläppen i Sverige.

Tidigare klimatmål har klarats med god marginal. 1988 års koldioxidtak har hållits alla år utom 1996, i genomsnitt med mycket god marginal. 1993 års klimatmål om stabilisering till år 2000 på 1990 års nivå innebar ett skärpt mål eftersom utsläppen minskade kraftigt från 1988 till 1990. Målet klarades med glans. 2001 års klimatproposition innebar en ytterligare skärpning – en minskning av växthusgaserna från 1990 med 4 procent. Det målet bör också kunna klaras med marginal, eftersom utsläppen 2005 innebar en minskning med sju procent jämfört med 1990.

Det är givetvis bra att Sverige levt upp till riksdagens beslut, och att vi som land åtagit oss mycket mer än vi blivit ålagda av Kyoto och EU.

Men ett bra resultat med politikens mått är inget bra resultat med planetens mått. Anledningen till att det har gått bra hittills är att målen inte har varit särskilt ambitiösa. För att klara målet att hålla temperaturökningen under 2 grader så krävs drastiska minskningar. Sverige kommer att behöva minska sina utsläpp med 80–90 procent till 2050, och den minskningen måste vara linjär (eller snabbare) under hela tiden fram till dess, dvs. en minskning med ungefär 1,4 miljoner ton koldioxidekvivalenter varje år fram till 2050.

Detta mål måste uppnås inom Sverige eftersom det inte finns något som tyder på att så stora minskningar kan ske billigare i andra länder annat än på mycket kort sikt. Syftet med klimatförhandlingarna är ju att alla länder ska ha krävande klimatåtaganden och att dessa successivt skärps. Inget land kan förutsätta att jobbet görs av någon annan.

En stor minskning kräver mer politisk styrning. En så stor minskning kommer inte av sig själv eller som en följd av utsläppsrättshandeln.

Därför bör regeringen varje år redovisa för riksdagen

- ? måluppfyllelse för senast kända år,
- ? uppdaterade prognoser för måluppfyllelse på kort, medellång och lång sikt,
- ? åtgärdsförslag om inte samtliga mål och trender ryms inom målet.

Handeln med utsläppsrätter täcker bara en tredjedel av utsläppen, och av flera skäl är det dessutom otillräckligt för Sverige att bara passivt invänta EU-beslut om tilldelning av utsläppsrätter. Resten av utsläppen kräver tydlig målstyrning. För att den ska bli operativ krävs att målet delas upp i sektorsmål.

De sektorer som behöver mål är

1. trafik, personbilar
2. trafik, lastbilar
3. trafik övrigt
4. uppvärmning utanför handlande sektorn

5. el och fjärrvärme
6. tung industri, koldioxid
7. jordbruk, särskilt för dikväveoxid och metan
8. fluorerade växthusgaser som regleras i Kyotoprotokollet
9. betydande växthusgasutsläpp som ej regleras av Kyotoprotokollet.

Olika åtgärder får effekt i olika tidsperspektiv. Det finns därför inget som säger att varje sektor ska ha lika minskningsbeting i procent, inte heller att minskningsbetingen ska vara lika fördelade varje år. Men summan måste gå ihop.

Trafiksektorn är av särskild betydelse, därför att utsläppen ökat där, för att den är långsiktig till sin karaktär, för att frågan är politiskt känslig, och för att styrmedel är väl kända. För personbilsutsläppen är höjd skatt på drivmedel en säker metod att få ner utsläppen, även om det finns andra metoder. För lastbilstrafiken är införande av, senare höjning av, kilometerskatten en lika säker metod.

Regeringen bör, vid bristande måluppfyllnad, redovisa vilka höjningar av bensin-, diesel- och kilometerskatter som krävs för att utsläppen ska minska enligt mål. Ett sådant system bör utredas. Ett liknande system har funnits i Storbritannien i många år.

För övriga sektorer är styrmedlen mindre självklara.

Uppvärmning utanför den handlande sektorn är ett minskande problem, men om minskningen är otillräcklig kan koldioxidskatten höjas, särskilt för industrin som åtnjuter en befrielse från energiskatt och en minst 79-procentig rabatt på koldioxidskatt. Boverkets nybyggarregler kan skärpas, energikraven på eventuella ROT-program skärpas och kraven på energideklarationerna utvecklas.

El och fjärrvärme tillhör den handlande sektorn, men är samtidigt det område där det är lättast att minska utsläppen genom en förändrad koldioxidskatt och skatt eller lagkrav på dikväveoxidutsläpp. Vi ser inga problem med dubbla styrmedel utan problemet är istället att få fram nog med styrmedel för att nå rimliga mål.

Tung industri tillhör också till största delen den handlande sektorn. Den står för en stor del av de svenska utsläppen men är mycket heterogen vad gäller minskningsmöjligheter. Eftersom denna industri till stor del är av stor ekonomisk betydelse för Sverige, särskilt regionalt, så är det viktigt att ge långsiktiga signaler, och för det ändamålet räcker troligen inte utsläppshandeln. Långsiktiga avtal mellan staten och industrin såsom Program för energi-effektivisering (PFE) för elintensiv industri, skulle också kunna fungera för koldioxidintensiv industri. Principen är att industrin ska vidta alla rimliga åtgärder för att minska sina utsläpp, mot att den då får nedsatt skatt, eller i vissa fall ingen skatt alls.

Jordbruket står för runt en åttodel av de svenska växthusgasutsläppen, men har inte varit föremål för några klimatpolitiska åtgärder eller ens överväganden. Men det är troligt att ett biogasprogram skulle minska utsläppen av såväl dikväveoxid som metan från stallgödsel. Även en höjd skatt på handels-

Fel! Okänt namn på

gödsel och på näringsämnesinnehållet i kraftfoder skulle minska växthusgasutsläppen från jordbruket, i eller utanför Sverige.

De tre fluorerade gaserna som omfattas av Kyotoprotokollet är svavelhexafluorid, SF₆, fluorkolväten och de ”mjuka freonerna” HFC. Av dessa dominerar HFC helt de redovisade utsläppen räknat i koldioxidekvivalenter i ett hundraårsperspektiv. Men de andra gaserna har extremt långa uppehållstider i atmosfären, upp till 50 000 år för fluorkolvätet CF₄, och bör därför bli föremål för en aktiv politik.

Det finns också klimatpåverkande gaser som inte regleras av Kyotofördraget, däribland vissa halogenerade gaser, koldioxid från internationell flyg- och fartygstrafik samt stratosfärisk vattenånga från flyg. Även utvecklingen vad gäller dessa bör regeringen redovisa för riksdagen.

En lämplig tidpunkt för regeringens redovisning för riksdagen är den 1 december. Då är utsläppen för föregående år väl kända.

Stockholm den 19 september 2007

Per Bolund (mp)

Tina Ehn (mp)

Karin Svensson Smith (mp)